

גורמים הקשורים לקבלת קצבאות מהביטוח הלאומי בקרב נפגעי שבץ מוחי בישראל - מעקב של 10 שנים

פרופ' רחלי דנקנר^{1,2}, ד"ר נירית אגאי¹, הגב' ארנונה זיו¹, פרופ' דן גרינברג³

1. המרכז לחקר בריאות הציבור, מכון גרטנר לחקר האפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, ביה"ח שיבא 2. ביה"ח לבריאות הציבור, הפקולטה ע"ש גריי למדעי הרפואה והבריאות, אוני"ת א 3. ביה"ח לבריאות הציבור, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת בן גוריון שבנגב

רקע

כ-20,000 ישראלים לוקים בשבץ מוחי כל שנה, עם נכות קבועה, הפסקת עבודה בנפגעים הצעירים מגיל הפנסיה, עומס על בני הזוג והמשפחה הגרעינית, ותמותה. אזרחי ישראל זכאים לקצבת זקנה, מיום הפרישה מהעבודה או מגיל הפנסיה. שורדי השבץ זכאים לעיתים לקצבת סיעוד, נכות ושירותים מיוחדים אולם מיצוי הזכויות לזכאים מאתגר.

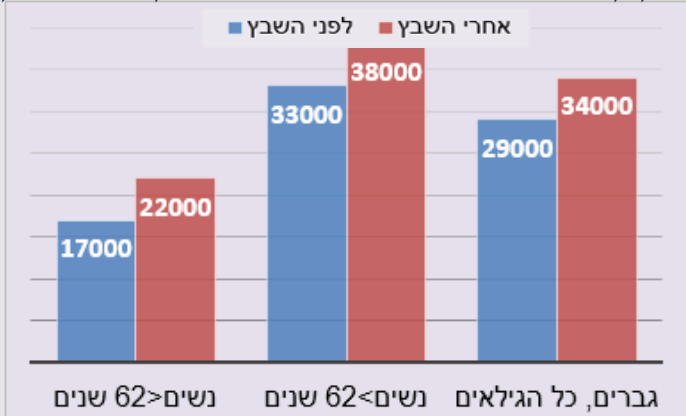
מטרות

לבחון את מאפייני קבלת קצבאות הביטוח הלאומי של נפגעי שבץ מוחי ובני משפחתם ולאתר גורמים הקשורים לקבלתן.

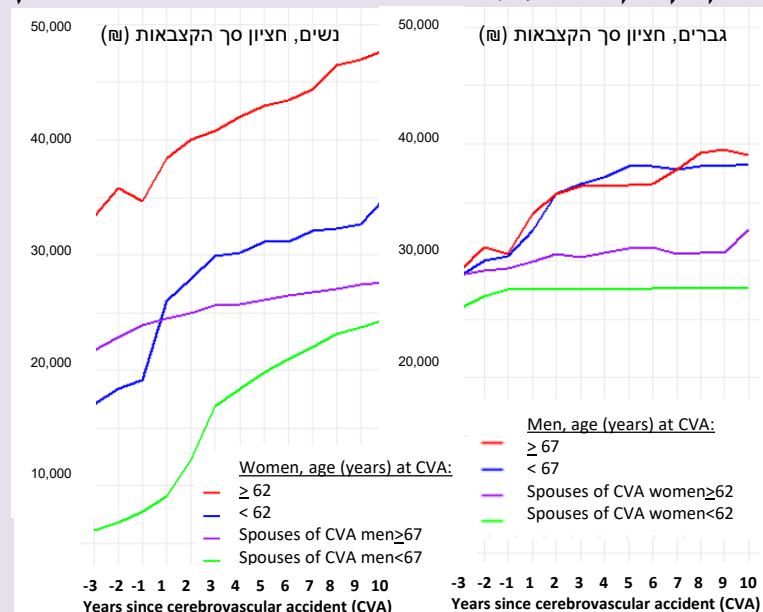
שיטות

בעוקבה היסטורית נכללו 101,099 נפגעי שבץ מוחי, מבוטחי כללית ומכבי, שחווי שבץ בין 2008-2017. המעקב נמשך מתאריך השבץ ועד תאריך פטירה או סוף המעקב, עד מקסימום 10 שנים. נאספו נתוני ביטוח לאומי מ-3 שנים לפני האירוע עד 2018 להשוואת קצבאות והכנסה כוללת לבית האב לפני ואחרי השבץ.

חציון קצבאות שנתיות (ש"ח) לפני ואחרי השבץ לפי גיל ומין

חציון סך הקצבאות (ש"ח) מ-3 שנים לפני ועד 10 שנים אחרי השבץ

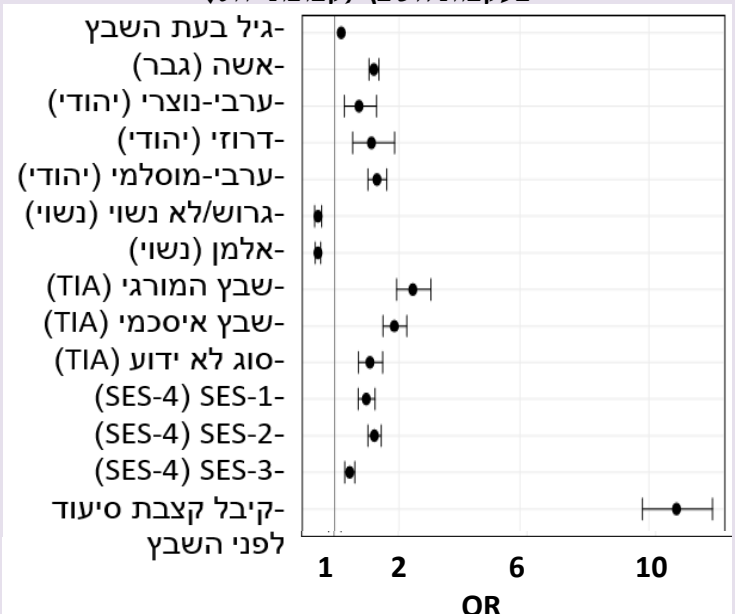
עקומת הקצבאות של בנות-זוג לגברים נפגעי שבץ בני >67 הקבילה לזו של נשים שלקו בשבץ, תופעה שלא נצפתה בבנות-זוג לנפגעי שבץ בני <67 או בגברים בני זוג של נפגעות שבץ ללא קשר לגילן.

המחקר חושף פערים משמעותיים בקבלת קצבאות בין קבוצות אוכלוסייה שונות לאחר שבץ מוחי. גורמים כגון גיל, מין, מוצא אתני ומצב סוציאקונומי קשורים במיצוי הזכאות לסיוע. הממצאים מדגישים את הצורך בשיפור מערך מיצוי הזכויות בקרב אוכלוסיות פגיעות, במיוחד נשים צעירות ואוכלוסיות ממעמד סוציאקונומי נמוך, על מנת להבטיח תמיכה כלכלית הולמת לנפגעי שבץ מוחי ובני משפחותיהם.

מאפייני העוקבה לפי מין

תוצאות	מדד פיזור / קטגוריה	נשים N=47,305	גברים N=53,794
גיל, שנים	ממוצע $\pm$ SD % בני +65	74.6 $\pm$ 14.3 77.8	70.4 $\pm$ 13.9 67.0
מצב משפחתי (%)	נשוי אלמן אחר	38.3 46.6 15.1	73.5 10.9 15.6
לאום (%)	יהודי מוסלמי אחר	85.9 11.6 2.5	84.3 13.0 2.7
סוג השבץ (%)	המורגי איסכמי TIA לא ידוע	9.8 77.2 6.3 6.6	10.5 75.5 6.2 7.8
אשכול סוציו-אקונומי	1 = 1-3 2 = 4-5 3 = 6-7 4 = 8-10	16.1 33.0 31.6 19.3	17.2 32.9 31.3 19.1

מודל רגרסיה לוגיסטית למנבאים לקבלת קצבת סיעוד בעקבות השבץ (קבוצת יחס)

המנבא החזק ביותר לקבלת קצבת סיעוד היה קבלתה לפני השבץ (OR=10.5, 95%CI: 9.9-11.0). מנבאים נוספים: גיל, מין (נשים), מוצא לא-יהודי, סוג השבץ ואשכול סוציאקונומי נמוך. מי שאינו נשוי הוא בעל סיכוי נמוך לקבלת הקצבה.

מסקנות